

1. Missie Hollands Kroon (Wat wil HK?)

De gemeente Hollands Kroon wil een herkenbare gemeente zijn, waarin beleidsmatig duidelijke keuzes ten aanzien van voorliggende thema's worden gemaakt in samenspraak en samenwerking met de ingezetenen. Duurzaamheid, ruimtelijke ontwikkeling en beleving, economische en culturele ontwikkeling en welzijn worden geplaatst in een kader dat beoogt, binnen de ter beschikking staande middelen, optimale condities en kwaliteit van wonen, welzijn en leefbaarheid voor zijn bewoners te realiseren. De gemeente wil een energie-neutrale, vitale lokale gemeenschap vormen.

De gemeente Hollands Kroon als bestuurlijke organisatie wil deze doeleinden bereiken door actief overleg en in samenwerking met ingezetenen, lokale, en regionale maatschappelijke organisaties. Ontwikkelingen op lokale schaal zullen waar nodig en gewenst op eigen initiatief worden gestart. Regionale, inter-gemeentelijke en provinciale ontwikkelingen worden actief nagestreefd en zo nodig geïnitieerd.

Een kleinere gemeentelijke overheid en meer initiatief vanuit inwoners en ondernemers, vraagt om een herbezinning op de verhouding tussen overheid en burgers. De gemeentelijke organisatie zal daarom gekenmerkt zijn door betrouwbaarheid, door korte beleidslijnen, efficiëntie en flexibiliteit (lean en mean). Dit zal tevens blijken uit directe en duidelijke toegankelijkheid en communicatie met burgers en organisaties.

2. Ambities

- **Duurzaamheid**

Duurzaamheid vormt een leidend en integraal uitgangspunt bij opzet en uitvoering van het gemeentelijk beleid.

- **Lokale herkenbaarheid.**

In de gemeente Hollands Kroon wordt samengeleefd en gewerkt met inachtneming van de lokale kenmerken en eigenheden. Oud en nieuw land zorgen voor een ook voor bezoekers aantrekkelijke, landschappelijke en ecologische verscheidenheid in de gemeente. Kustgebieden van IJsselmeer en de Waddenzee zijn van grote ecologische en culturele waarde. De gemeente Hollands Kroon koestert deze bijzondere ecologische waarden en culturele kenmerken en werkt voor handhaving en erkenning hiervan samen met relevante lokale, regionale of landelijke organisaties.

- **Cultuur.**

De gemeente is rentmeester van de kenmerkende culturele waarden binnen haar grenzen– en zet zich actief in voor optimale instandhouding, respectievelijk stimulering en ontwikkeling van lokale voorzieningen op cultureel en educatief gebied.

- **Wonen, welzijn en leven.**

In de gemeente Hollands Kroon staat welzijn en welbevinden van de inwoners voorop. Toekomstige krimp en vergrijzing van de bevolking ligt in het verschiet.

Hollands Kroon probeert actief deze veranderingen te begeleiden door bestaande voorzieningen in stand te houden of waar nodig uit te breiden en inwoners een zo optimaal mogelijke leefomgeving te bieden. Daarnaast bevordert HK het in stand houden en ontwikkelen van goede educatieve voorzieningen, en -middels stimulering van innovatieve economische ontwikkelingen - het bieden van nieuwe kansen voor werkgelegenheid .

Talentvolle mensen vinden binnen Hollands Kroon een goede voedingsbodem; daarnaast is er ook oog voor burgers in een minder kansrijke positie.

In haar zorgtaken ten behoeve van ingezetenen staat het welzijn van de burgers centraal.

- **Economische ontwikkeling.**

Het economisch beleid wordt primair gericht op instandhouding en bevordering van de economische kernkwaliteiten van de gemeente resp. de regio, zoals bijv. plant- en zaadveredeling, bloembollenteelt en –veredeling, agribusiness, offshorediensten en (ecologisch georiënteerde) visserij.

Hierbij wordt ruimte geboden aan vernieuwende ontwikkelingen in zowel visserij als landbouw (zoals de ontwikkeling van zilte tuinbouw), als aan het initiëren van de ontwikkeling en aanwending van alternatieve, duurzame energiebronnen.

Door stimulering van nieuwe, hoogwaardige en innovatieve bedrijvigheid worden nieuwe kansen voor ontwikkeling en werkgelegenheid geschapen.

Robotisering en toepassing van moderne ICT technieken en methodes zullen een grote ontwikkeling door maken; kansen liggen op het gebied van het ontwikkelen en initiëren van toepassingen van vernieuwende apparatuur .

Daarnaast zullen(vooral kleinschalige) ontwikkelingen in de recreatieve en toeristische sector actief bevorderd worden.

- **Alternatieve energie en duurzaamheid**

De gemeente HK participeert in Energy Valley en wil actief bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe, milieuvriendelijke en op duurzaamheid gerichte energiebronnen.

(Ontwikkeling van) blue energy en getijdencentrales vormen hierbij een speerpunt. De ontwikkeling van zonneparken zal worden gefaciliteerd. De gemeente HK streeft naar concentratie van de opwekking van windenergie in windparken en wil aanwezigheid van individuele, het landschap ontzierende windturbines afbouwen. Voorkoming van overlast bij omwonenden moet prioriteit krijgen, landschappelijke waarden gehandhaafd. Geen scheve verdeling van lasten en lusten!

Toelichting

De toekomst zien wij in termen van uitdagingen en mogelijkheden. Primair aan en voor bewoners en bedrijfsleven. In onze moderne, open samenleving mag dat geluid ook verder doorklinken. Instroom van nieuw bloed, nieuwe bewoners, nieuwe bedrijven, liefst met nieuwe ideeën is meer dan welkom. Onderstaande thema's vormen een bijdrage tot het ontwikkelen van een toekomstvisie voor HK.

1. Welzijn

De ultieme wens van elk van de ingezetenen in Hollands Kroon is zich wel te bevinden. Samengevat in de term Welzijn. Dit houdt een bestaan in dat wordt ondersteund door voldoende welvaart. De beleving hiervan is individueel. De samenleving als geheel, inclusief de overheid kan hieraan bijdragen. Specifieke aandachtsgebieden hiervoor variëren van onderwijs tot gezondheidszorg, van vrijheid tot saamhorigheid, van individuele ontplooiing tot sociale waardering. Als men zich in deze aandachtsgebieden gewaardeerd voelt, in mogelijkheden voor ontplooiing herkend en gekend wordt, neemt het welzijn toe. Een deel van deze aandachtsgebieden vormt het terrein van de overheid.

De strategische visie van HK spreekt van ruimte voor rust en dynamiek. Voor burgers betreft dit ook ruimte voor rechtvaardigheid, participatie en ontplooiing, pluriformiteit en ontwikkeling. De huidige samenleving biedt die kansen, maar dat wordt niet door iedereen zo ervaren. In de toekomst zal de kloof tussen kansrijken en kansarmen verder toenemen.

De bedreiging van het welzijn zit vooral in de toenemende eenzijdige gerichtheid op economisch denken en afname van directe sociale betrokkenheid. Deze afname zal versterkt worden door toekomstige veranderingen op de arbeidsmarkt, waardoor een (groot) deel van de middenklasse zal verdwijnen, woonlasten niet meer kunnen worden betaald en een groter aanspraak op de gemeentelijke middelen zal worden gedaan, terwijl de betrokkenen een groter sociaal isolement zullen ervaren.

Uiteraard is het consolideren van welvaart belangrijk, zolang duurzaamheid en welzijn daarvoor niet worden opgeofferd.

2. Welvaart

Door krimp, vergrijzing en ontgroening loopt Hollands Kroon een verhoogd risico om welvaart in te leveren. Economische onafhankelijkheid is voor alle burgers belangrijk. Hetzelfde geldt voor de overheid. Op langere termijn is daar onzekerheid over, maar er moet mee rekening worden gehouden dat de inkomsten voor zowel overheid als burgers onder druk komen te staan.

Werk voor iedereen is wenselijk, doch dit hoeft niet per se in de eigen regio te zijn. HK kan zich ook ontwikkelen als een gemeente waar het goed leven en wonen is (ruimte, rust, authenticiteit van de samenleving), op korte afstand van de randstad. Voor het aantrekken van nieuwe bewoners is aanwezigheid van een goede infrastructuur van groot belang. Nieuw elan van buiten is welkom.

Goede bereikbaarheid met zowel openbaar als eigen vervoer is essentieel om economische zelfstandigheid te kunnen handhaven.

3.Wonen

De recente harmonisatie van de woningmarkt is vooral gericht geweest op (financiële) risicobeperking, o.a. door toekomstige vermindering van de totale landelijke hypotheekschuld. Daarnaast leveren woningcorporaties een miljardenbijdrage aan de overheidsfinanciën.

Tegelijkertijd is een ontwikkeling gaande waarbij de huurprijzen in de sociale sector sterk stijgen. Particuliere huur wordt nauwelijks of niet betaalbaar en er zijn onvoldoende (geschikte) huurhuizen beschikbaar. Voor koopwoningen gelden beperkende voorwaarden voor hypotheek verstrekking, waardoor de doorstroming stagneert. Deze factoren zullen niet op korte termijn veranderen. De (tijdelijk?) aantrekkende markt voor koopwoningen doet zich voornamelijk voor in of nabij stedelijk gebied (de Randstad). Voor het platteland wordt ook op termijn geen toename van de prijzen voor koopwoningen voorzien. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor de huidige en toekomstige inwoners van HK.

De geschetste ontwikkelingen van de woningmarkt vormen een randvoorwaarde voor de ontwikkelingen van het woningbestand in de gemeente. Een positief effect zou kunnen zijn dat toenemende verschillen in woningprijzen tussen stedelijk gebied enerzijds en landelijk gebied anderzijds na verloop van tijd een aanzuigende werking van de stad naar het platteland kunnen veroorzaken.

4.Sociaal domein

De organisatie van het sociaal domein is volop in beweging. Voor de toekomst zullen we ons moeten voorbereiden op nog grotere veranderingen. Op het terrein van arbeid en arbeidsmarkt zullen automatisering en robotisering zorgen dat er niet langer voor iedereen werk is. Het maatschappelijk middenveld zal gedeeltelijk wegvallen. Grote groepen goed opgeleide burgers dreigen kans op werk mis te lopen. Gecombineerd met een terugtrekkende overheid ontstaat een maatschappelijke tweedeling op verschillende fronten: de groep overbelaste burgers tegenover baanloze burgers. De verschillen in inkomen en vermogens tussen deze groepen worden groter. Onvervulde maatschappelijke behoeften of wensen zullen niet langer door de overheid kunnen worden bekostigd. De som aan uitkeringen groeit (= sociale noodzaak) zonder dat de samenleving daar iets voor terug krijgt. De kloof burger – bestuur en de sociale cohesie kan daarmee onder druk komen te staan. Dit vraagt om tijdig en diepgravend optreden en een actieve regierol van de overheid.

Het begrip arbeid vraagt om een herbezinning en herwaardering ; ook van maatschappelijk nuttig geacht werk. Het leidend motief hierbij moet zijn het verschaffen en hervinden van nieuwe zingeving. Burgerparticipatie (zoals nu in ontwikkeling) kan hieronder vallen. Vervolgstappen zijn nodig: van “schoffelparticipatie” naar passende, onbetaalde arbeid.

Natuur, landschap, cultuur, kunst en onderwijs zijn sectoren waar volop kansen liggen. De rol van de overheid zal vooral voorwaarden scheppend moeten zijn; vertrouwen in burgers en hun capaciteiten moet hierbij voorop staan. De transitie van de lokale overheid vormt wellicht het grootste probleem; veel controle denken en uitvoering zal moeten worden getransformeerd in begeleiding. Zorgvuldig opgezette experimenten zullen hierbij stapsgewijs moeten leiden naar begaanbare wegen. Het nieuwe welzijnswerk krijgt een existentieel karakter.

5. Economie

Conjuncturele ontwikkelingen in de planperiode zullen van grote invloed zijn op de beschikbare overheidsfinanciën, de particuliere bestedingen en bedrijfsinvesteringen. De conjunctuur heeft ook directe invloed op de ontwikkelingen op de lokale arbeids- en woningmarkt.

Het Centraal Plan Bureau hanteert voor de periode tot 2023 een drietal scenario's. In het meest negatieve scenario is er nauwelijks sprake van economische groei. Het meest optimistische scenario omvat een gematigde groeiontwikkeling. Hierdoor zullen ombuigingen noodzakelijk zijn in de besteding van de (beperkte) beschikbare gemeentelijke middelen.

Meer (en noodzakelijke) aandacht voor duurzaamheid zal tot gevolg hebben dat er op andere beleidsterreinen zal moeten worden bespaard. Incidentele (of soms structurele) internationale ontwikkelingen kunnen de economische ontwikkelingen ernstig verstoren (de eurocrisis is nog niet opgelost; de bankencrisis lijkt vooral cosmetisch opgelost, de werkelijke problematiek is niet fundamenteel aangepakt. Ook internationale onrust (bijv. Midden Oosten en Oekraïne/Rusland) draagt bij aan een instabiel klimaat voor bestendige economische ontwikkeling.

De welvaart en de ontwikkelingsmogelijkheden in de gemeente zullen mede sterk worden beïnvloed door deze randvoorwaarden.

Actieve stimulering van innovatieve economische ontwikkelingen, ook buiten de agrarische sector, kan nieuwe kansen voor werkgelegenheid opleveren.

6. Natuur, landschap en cultuur

De landschappelijke en culturele waarden van de deelgebieden en dorpskernen worden (h)erkend en bewaakt. Natuurbeleving ondersteunt de leefbaarheid en - en recreatieve waarden van ons gebied en heeft daardoor een potentiële economische, toegevoegde waarde tov het huidige gebruik. Instelling van beschermde gebieden stelt de unieke ecologische gebieden en landschappen in HK veilig voor aantasting. Hier zal op termijn grote behoefte aan zijn, mede als gevolg van de uitdijende randstad.

De culturele kenmerken van de streek zijn uniek en vergen behoud en waardering, zowel wat betreft beschermde dorpsgezichten als van monumentale panden; onderhoud hiervan is essentieel. Dit kan met inzet van vrijwilligers, door slimme combinaties van public/private partnerships voor (her)gebruik en instandhouding van panden en door oog te hebben voor nieuwe bestemmingen. De gemeente heeft hierbij de rol van bewaker, stimulator en regisseur.

Agrarische cultuur en natuur staan soms op gespannen voet met elkaar. Economische factoren, traditionalisme en op korte en te weinig op lange termijn denken zijn hier mede debet aan.

Om een duurzame toekomst veilig te stellen voor huidige en toekomstige ingezetenen is het goed om in de agrarische sector onderscheid te maken in natuur ondersteunende cultuur en bedrijvigheid die dat niet is. Met de brancheorganisaties zal overleg moeten plaatshebben hoe e.e.a. vorm moet krijgen. Regionale voedselproductie ontwikkelt zich voorzichtig. Deze sector groeit gestaag, hoewel er rekening mee moet worden gehouden dat op EU en globale schaal op de langere termijn aan overproductie moet worden gedacht.

Van belang kan zijn te onderzoeken welke kansen 'eco-intensieve methoden' bieden voor het verbeteren van de landbouw. Het uitgangspunt hierbij is werken *met* de natuur en het gebruik van natuurlijke processen om robuuste landbouwsystemen te ontwikkelen, met een hoge en stabiele opbrengst. Hier kan ook gedacht worden aan ontwikkeling van zilte land/tuinbouw, waardoor rondpompen van water kan worden verminderd.

Hoe ontwikkelt de agrarische sector zich in ons gebied? Een kosten – batenanalyse zal hierover uitsluitsel moeten geven. Van belang hierbij zijn oa. de ontwikkeling van de regionale arbeidsmarkt, hoe komen arbeidsverdiensten in andere sectoren in ons gebied tot stand. Wordt extra onderhoud van bruggen en wegen door agrarisch gebruik veroorzaakt? Kunnen deze extra kosten voor onderhoud door de lokale overheid doorberekend worden aan de sector? Welke andere effecten vinden hun oorzaak in de uitgebreide agrarische sector in HK?

Naast bovengenoemde gebieden zijn kleinschalige voorzieningen voor toerisme en (water)recreatie in HK kansrijk en sluit gebruik hiervan aan bij de aanwezige culturele en landschappelijke waarden.

Realisatie van windmolenparken heeft effecten op de leefbaarheid. In hoeverre gaat uitbreiding hiervan in de toekomst, boven wat nu al is voorzien, omwonenden, landschap, en imago van het gebied veranderen. Waar werkt de grote, alom-aanwezigheid van windmolens mogelijk andere ontwikkelingen tegen?

Wat betekent het bovenstaande voor onze toekomst en omgeving?

7. Alternatieve energie

Met duurzaamheid als leidend principe en met de wens energie neutraal te worden kan HK aansluiten bij een trend die al door een aantal, ook Wadden gemeenten, in Nederland is ingezet.

Dit vergt oog voor kansen en mogelijkheden van HK bij gebruik en toepassing van alternatieve energie, bv. bij toepassing van energieopwekking door zonnecellen. Gedacht kan worden aan het op lokale schaal energie neutraal maken van woongebieden. Herbestemming van thans niet gebruikte gemeentelijk gronden kan het rendement vergroten door verhuur als zonnepark. Warmwater voorziening mbv warmtewisselaars kan leiden tot lager energiegebruik.

Ontwikkeling van opslagmethodes voor overschot van windenergie in piekperiodes en actieve stimulering van opwekking van blue energy samen met kennisinstellingen en Hogescholen kunnen

een belangrijke stimulans geven aan de lokale arbeidsmarkt. Stroming kan middels getijdencentrales benut worden als energiebron, blue energy maakt gebruik van zoet en brak water.

8. Infrastructuur, waterwegen, openbaar transport

Water

Hollands Kroon is water.

Kustwateren van Waddenzee en IJsselmeer vallen binnen de gemeente HK. De omgang met het water, beheersing van waterstromen en handhaving van veilige dijknivo's delen we met het Hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat. Water, schoon water is ook levenselixer: ons drinkwater komt uit het IJsselmeer. Zoet water is nodig voor de agrarische sector. In droge periodes wordt het oppervlaktewater gebruikt voor bevoeiing van akkers en landerijen. Het onderzoeken van mogelijkheden voor hergebruik van water in woonbuurten kan bijdragen aan verminderd schoonwatergebruik.

De waterkwaliteit wordt bedreigd, zowel door mens als natuur. Restanten van menselijk handelen komen in het oppervlaktewater terecht en vervuilen het milieu. Vervuiling kan optreden bij en door intensief agrarisch of huishoudelijk gebruik.

Zoute kwel bedreigt het land in toenemende mate. Toenemende druk bij een stijgende zeespiegel vergroot dit probleem. Hoe meer water wordt rondgepompt, hoe meer kwel. Door klimaatverandering zal meer neerslag vallen en worden schommelingen groter. Een steeds groter deel van het land is verhard en kan neerslag niet of onvoldoende absorberen. Dit vraagt om een reeks van maatregelen in de openbare ruimte t.a.v. waterbeheer, zowel wat betreft kwaliteit als kwantiteit.

Water vormt tegelijkertijd een kans. Ecologische visserij kan een nieuwe, opkomende markt vormen. Vaarten en sloten zorgen voor de aan- en afvoer. Waterwegen vormen een deel van de bestaande infrastructuur, zowel voor beroeps- als recreatie doeleinden, en kunnen ruimte bieden voor nieuwe toeristische ontwikkelingen. De internationale erkenning van de Wadden als ecologisch waardevol gebied biedt eveneens aanknopingspunten voor verdere recreatieve en toeristische ontwikkelingen.

Wegen

Het wegennet in HK is van lokale en regionale betekenis. Bereikbaarheid van dorpen en gemeenschappen, evenals van bedrijven en agrarische gebieden dient gegarandeerd te worden. Een goed wegennet voor multipel gebruik bevordert de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van HK. Overmatig gebruik door (lokale) grootschalige industriële gebruikers dient gereguleerd te worden en dorpskernen moeten worden ontzien. Het aantrekkelijk maken en houden van HK voor een nieuwe generatie jonge bewoners vergt een kwalitatief goed wegennet en bereikbaarheid vanuit en naar de Randstad.

Gemarkeerde aansluiting bij een Oost-West verbinding naar Den Helder ter ontlasting van het huidige, zware vrachtverkeer o.a. op de Westfriese dijk en door Kolhorn en Wieringerwaard, dient gestimuleerd te worden. Bestaande, vaak historische verbindingen over dijken en door dorpen zijn

niet meer geschikt voor het huidige, zware vrachtverkeer. Gevaarlijke situaties voor het langzame verkeer treden meer en meer op. Alternatieve verbindingen die zorgen voor een scheiding tussen zwaar en lokaal verkeer zijn noodzakelijk.

Het openbaar vervoer in HK dient er op gericht te zijn de oude dorpskernen bereikbaar te houden en vergrijzing en ontgroening niet te laten uitlopen in vereenzaming en sociale isolatie.

Aanleg van een glasvezelnet kan ontwikkeling van ICT activiteiten vanuit lokale vestigingen stimuleren en dient bevorderd te worden. Dit kan aantrekkende effecten hebben op de (vernieuwing van) lokale economie.

9. Bestuur

Een terugtrekkende overheid en toenemende onvrede over en fragmentatie van het politieke bestel drijven overheid en burgers steeds verder uit elkaar. Het vertrouwen in de overheid staat onder toenemende druk. De regie rol van de overheid zal worden uitgehold; waar nodig zullen burgers en het bedrijfsleven deze regierol in eigen hand willen nemen.

Vertrouwen is een basisvoorwaarde om het openbaar bestuur goed te kunnen laten functioneren. Communicatie en burgerparticipatie behoren daarbij tot het instrumentarium. De overheid dient zich bewust te zijn van verdere emancipatie van burgers door gestegen opleidingsniveau, internet en gebruik van sociale media. Van diverse zijden wordt bepleit om de maatschappelijke rijkdom aan kennis te incorporeren in het overheidsbestel en deze niet als oppositionele of concurrerende kracht te behandelen (bron: publicatie jan 2014, prof. Tonnaer/Open Universiteit).

Communicatie door het gemeentebestuur wordt door burgers te vaak ervaren als een eenzijdig begrip, namelijk : er wordt slechts geïnformeerd. Echte communicatie bestaat uit tweerichtingsverkeer, informeren, en luisteren. Alleen als echt naar burgers wordt geluisterd en regelmatig wordt teruggekoppeld, wordt een basis gelegd voor gezonde verhoudingen tussen en functioneren van burgers en overheid. Dit vergt ook een lokale organisatie van de overheid met maximale externe duidelijkheid en verantwoordelijkheden.